

MENINGEN van anderen

Reactie TEGENWICHT MS 5-2005

Verrast en tegelijkertijd verbaasd trof ik in de rubriek 'Tegenwicht' het artikel 'Ratio of intuïtie' aan. De verrassing kwam voort uit het tot dusver ontbreken van dit onderwerp bij alle militaire of semi-militaire managementopleidingen die ik in mijn carrière bij de KLu heb gevolgd. De verbazing was te wijten aan het feit dat er juist in de MS aandacht wordt besteed aan een onderwerp met een potentieel geitenwollensokkengehalte.

Net als de geciteerde zakenvrouw Swaans heb ik geleerd om op mijn intuïtie te vertrouwen en zowel in mijn privéleven als tijdens mijn dagelijkse werk handel ik regelmatig intuïtief zonder dat ik daar tot dusver ooit spijt van heb gehad. Ik ben het dan ook volledig met commodore Olie-mans eens dat onze dagelijkse bezigheden niet alleen gebaseerd moeten zijn op ratio maar ook een gezonde dosis intuïtie moeten bevatten.

De definitie die de auteur voor het begrip intuïtie hanteert (intuïtie is hetgeen in het onderbewustzijn is vastgelegd op basis van ervaring, maar niet meer behoort tot het werkgeheugen) is helaas onjuist. Er bestaat namelijk geen enkel verband tussen intuïtie en ervaring en het artikel verliest hierdoor zijn kracht.

Wat wordt er dan wel onder intuïtie verstaan? Voor de zekerheid heb ik hiervoor het zakboek der geneeskunde geraadpleegd en daar wordt de volgende definitie gehanteerd: intuïtie is een vorm van begrippen die niet op redenering, ervaring of weten berust.

Kramers weet het nog bondiger weer te geven en spreekt over een ingeving. Hier stopt de logica dus volkomen en neemt het geitenwollensokkengehalte toe. Want als die ingeving niet is gebaseerd op ervaring, waar komt die dan wel vandaan? Laat ik

eerst stellen dat de mate van intuïtie waarover een mens beschikt van persoon tot persoon verschilt en dat het ervaren van intuïtie sterk afhankelijk is van de goedstoestand waarin iemand verkeert. Wanneer de geest helder is (een heldere geest ontstaat bijvoorbeeld op momenten dat we echt ontspannen zijn) kan er contact met het hogere bewustzijn ontstaan en bestaat de kans dat het hogere bewustzijn ons ingevingen toespeelt.

We moeten deze ingevingen leren herkennen en leren er open voor te staan. Pas dan is men in staat om intuïtief te handelen. Vanwege mijn positieve ervaringen met intuïtief handelen, breng ik dit onderwerp ook te sprake in de coachingsgesprekken die ik regelmatig met jonge officieren voer. Het is niet mijn doel om hun intuïtie te scherpen maar wel om ze te leren er open voor te staan en er daar waar mogelijk ook gebruik van te maken. Hier ligt naar mijn mening nog een schone taak voor onze opleidingsinstituten, voorzover daar op dit moment nog geen aandacht aan wordt besteed.

Terug naar het thema ratio of intuïtie? De zakenwereld waarin Swaans succesvol is, kan niet worden vergeleken met het ambtelijke apparaat waar ook de krijgsmacht deel van uitmaakt. Waar de zakenwereld

een gokje kan wagen door creatief om te gaan met intuïtie, is de krijgsmacht gebonden aan procedures en regelgeving. De op logica gebaseerde kille redeneertrend, die in de ambtelijke wereld van de ministeries en de krijgsmachtstaven ten grondslag ligt aan besluitvorming, zal altijd gehanteerd blijven en het nemen van intuïtieve beslissingen is op die niveaus vooralsnog ondenkbaar. En misschien is juist daar de ratio van groot belang, want intuïtie is nu eenmaal niet te concretiseren.

Intuïtieve besluitvorming voor bijvoorbeeld de aanschaf van de JSF is politiek, economisch en maatschappelijk niet aanvaardbaar. De kansen liggen daarom ook niet bij de beleidsmakers maar bij de uitvoerende niveaus. Ik denk hierbij aan troepencommandanten in de ruimste zin van het woord. Hun handelen biedt veel meer vrijheid dan dat van onze beleidsmakers. Maar of we nu discussiëren over ratio, intuïtie of ervaring, wat we nodig hebben bij het opstellen van beleid of bij het nemen van beslissingen is wijsheid. Ervaring moeten we zien als de som van al onze fouten en is slechts een eerste stap op de lange weg die naar wijsheid leidt.

ING. J.A.G. VAN DER PUTTEN
luitenant-kolonel KLu

Mededeling

Leden van de KVBK wordt verzocht adreswijzigingen door te geven aan de ledenadministratie van de KVBK: zie het colofon voor adresgegevens.

Alle andere lezers van de 'Militaire Spectator' verzoeken wij vriendelijk adreswijzigingen aan de eigen personeelsdienst door te geven. Alleen langs die weg kan het adresbestand actueel worden gehouden.

(Het bestuur van de KVBK)